

مدت آزمون: ۳۰:۱۰ صبح	تاریخ: ۱۴۰۱	مدت آزمون: ۹۰ دقیقه
----------------------	-------------	---------------------

شماره نام صحیح اول	نمبر عدد	نمبر حرف
شماره نام صحیح دوم	نمبر عدد	نمبر حرف

پاسخنامه

کد امتحان:	۳۴۰۱۲/۰۴
تاریخ آزمون:	۱۴۰۱/۳/۲۱
عنوان:	اصول فقه ۲
کتاب:	اصول فقه مرحوم مظفر
محدوده:	از ابتدای الباب الثانی (غیر مستقلات عقلیه) تا پایان بحث اجتماع امر و نهی
حذفیات:	ندارد

پاسخنامه

۰/۵

۱- کدامیک از گزینه های زیر صحیح نمی باشد، اوامر اضطراری عبارتند از:

- الف. اوامر واقعی
- ب. اوامر ثانوی
- ج. اوامر اولی
- د. اوامر حقیقی

۰/۵

۲- مقصود از «جواز» در بحث «جواز اجتماع امر و نهی» کدامیک از موارد زیر است؟

- الف. جواز در مقابل وجوب و حرمت
- ب. جواز به معنی امکان
- ج. جواز به معنی احتمال
- د. جواز به معنی اباحه

۰/۵

۳- مراد از «ضد» در بحث «مسأله ضد» عبارت است از:

- الف. نقیض الشیء
- ب. مطلق معاند و منافی
- ج. خصوص الامر الوجودی المعاند
- د. خصوص الامر العدمی المعاند

۰/۵

۴- کدامیک از عبارات زیر در مورد ترتب صحیح است:

- الف. ترتب عبارت است از: طلب جمع بین ضدین
- ب. ترتب عبارت است از: فعلیت پیدا کردن امر به اهم در صورت عصیان امر به مهم
- ج. ترتب عبارت است از: فعلیت پیدا کردن امر به مهم در صورت عصیان امر به اهم
- د. ترتب عبارت است از: ساقط شدن امر به اهم و مهم

۵- متن ذیل را توضیح داده و بنویسید که نتیجه طریقی بودن آماره در موضوعات، اجزاء است یا عدم اجزاء؟ «و أما فی الموضوعات، فالظاهر أن المعروف عندهم أن الأمانة فیها قد أخذت علی نحو «الطریقية» كقاعدة البید و الصحّة و سوق المسلمین و نحوها، فإن أصابت الواقع فذاك، و إن أخطأت فالواقع علی حاله و لا تحدث بسببها مصلحة یتدارك بها مصلحة الواقع»

۲

پاسخ: اما در موضوعات، معروف نزد فقهاء امامیه آن است که آماره در آن ها تنها به دلیل آن که طریق به واقع است معتبر دانسته شده؛ مانند قاعده ید و قاعده صحت و قاعده سوق المسلمین که راهی هستند برای رسیدن به واقع، بنا بر این اگر واقع را نشان دادند که نعم المطلوب و اگر خطا کردند، واقع در جای خود باقی است و به سبب آماره مصلحتی پدید نمی آید تا مصلحت از دست رفته واقع را جبران کند و نتیجه آن عدم اجزاء آماره است.

۶- با توجه به عبارت «من الواضح ظهور ثمرة النزاع فيما إذا كان المأمور به عبادة، فإنه بناءً على القول بالامتناع و ترجيح جانب النهي-

كما هو المعروف- تقع العبادة فاسدة مع العلم بالحرمة و العمد بالجمع بين المأمور به و المنهي عنه- كما هو المفروض في المسألة- لأنه...»

دلیل فساد عبادت را بنویسید.

۲

پاسخ: زیرا اگر چه عملی که انجام شده دارای مصلحت است؛ اما این عمل به دلیل آن که نهی فعلی به آن تعلق گرفته مبعود است و ذاتاً صلاحیت این را که انسان را به خدا نزدیک کند ندارد.

۷- «أن حرمة أحد المتلازمين تستدعي و تستلزم حرمة ملازمه الآخر. و المفروض أن فعل الضد الخاص يلازم ترك المأمور به، أي الضد

العام، كالأكل مثلاً الملازم فعله لترك الصلاة المأمور بها. و عندهم أن الضد العام محرّم منهي عنه «و هو ترك الصلاة في المثال» فيلزم

على هذا أن يحرم الضد الخاص «و هو الأكل في المثال» فابتنى النهي عن الضد الخاص بمقتضى هذا المسلك على ثبوت النهي عن الضد

العام» مسلك تلازم در ضد خاص را توضیح دهید.

۲

پاسخ : ضد عام حرام است

ملازم حرام حرام است

ملازم ضد عام حرام است

۲

ضد خاص ملازم ضد عام است پس حرام است. (توضیحات تکمیلی به صفحه ۳۰۶ کتاب مراجعه شود)

۸- معنای مندوحة را در عبارت « أن بعضهم قيّد النزاع في مسألة الضد، بأن تكون هناك مندوحة في مقام الامتثال » توضیح دهید.

پاسخ: مراد از مندوحة آن است که مکلف بتواند در غیر مورد اجتماع امر و نهی، امر شارع را امتثال کند.

۲

۹- به نظر مصنف، چرا در صورت قول به مصلحت سلوکیه با کشف خلاف یقینی به اجزاء نمی‌رسیم؟

گرچه شیخ برای رسیدن به اجزاء نظریه مصلحت سلوکی را مطرح کردند اما جعل مصلحت در سلوک و طریق اماره؛ فقط مصلحت فائت غیر قابل تدارک، جبران می شود و این مصلحت یا مصلحت اول وقت است یا مصلحت وقت و مصلحت اصل عمل با مصلحت سلوکیه جبران نمی شود زیرا اصل عمل چه در وقت و چه خارج وقت قابل تحصیل است و نیاز به تدارک ندارد لذا مصلحت اصل عمل جبران نشده باقی می ماند و به عدم اجزاء می رسیم.

۲

۱۰- به نظر مصنف چه تفاوتی میان باب تعارض و مسئله اجتماع وجود دارد؟

اگر نسبت عامین من وجه به گونه ای باشد که دو دلیل در دلالت التزامی با هم تقابل داشته باشند و همدیگر را تکذیب کنند چنین نسبت عامین من وجهی به تعارض می انجامد و تقابل میان دو دلیل محقق می شود. اما اگر نسبت عامین من وجه به گونه ای باشد که دو دلیل با هم تقابل نداشته باشند و به تنافی و تعارض ادله نینجامد و تقابل بالعرض میان دو دلیل باشد مسئله از باب اجتماع یا تراحم است.